

Intelektuálové dnešních dnů

DAVID NICHOLLS: JEDEN DEN

Přeložila Dominika Křestánová, Argo, 431 stran

Mají čerstvě po promoci a právě strávili společnou noc. Píše se rok 1988. Ona - Emma - chodí na demonstrace, je přesvědčená feministka, nezakládá si na vzhledu a pokoj jí zdobí fotografie Nelsona Mandely. On - Dexter - je frivolní pohledný floutek, bezzásadový, okouzlený sám sebou, sní o slávě, i když neví, čím by si ji mohl vydobýt.

Populární britský spisovatel a scenárista David Nicholls - v českém prostředí může být známý jako autor poslední série komediálního seriálu *Šest v tom* (Cold Feet) - vystavěl napětí svého třetího románu *Jeden den* na diametrálně odlišných způsobech, jak se dnes dá nakládat se schopnostmi, vzděláním a talentem. Chce se až říct, že Emma a Dexter jsou dva hraniční prototypy intelektuálů dnešních dnů. Buď se jedinec pustí za vidinou lákavé kariéry či slávy, aniž by přemýšlel o smyslu a důsledcích, což je příběh Dextera. Nebo lpí na mladických ide-

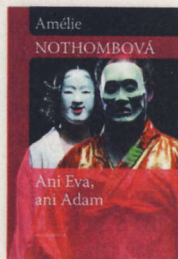
álech lepší společnosti za cenu špatně placené práce, pocitu loserovství a po večerech urvaných momentech svobody, jež věnuje seberealizaci, jako se to daří Emmě.

Právě tato protikladnost je ale sblížuje. Prolíná jejich životy následujících dvacet let, kdy každý kráčí svou cestou, aby se při příležitostných setkáních přesvědčovali, že jediné když jsou spolu, mají pocit, že jim nic nechybí. Mustr románu *Jeden den* recenzenti často přirovnávají k filmové romanci *Když Harry potkal Sally*. Co však knihu povyšuje vysoko nad průměr spotřebního čtiva, je Nichollsova schopnost plasticky rozehrát obě postavy. Jak Dexter, tak Emmy prodělávají dramatický myšlenkový vývoj, revidují názory, moudrost se tu bije se smířením. Nichollsovi se daří každou životní etapu - u muže i u ženy - podat s dostatečnou hloubkou, přesvědčivostí i nevyhnutelnou hořkostí. Dokáže stejně neskicovitě vy-

modelovat mentalitu moderních západních dvacátníků i čtyřicátníků. Nehledě na fakt, že *Jeden den* se dá číst i jako zrcadlo popkulturních trendů, jež se odehrávají na pozadí jejich životů. Dextera a Emmu spojil pozdní thatcherismus a exploze rave scény, která je v Británii popisována jako druhé léto lásky, ranou dospělost prožívají za zvuku tvrdých beatů Prodigy a střední věk se přibližuje s invazí do Iráku a zápalem pro biostravování a uvědomělý konzum. Nichollsovy schopnosti v tomto ohledu připomínají nejsilnější momenty románů Nicka Hornbyho, který má také dar formulovat, jak spotřební popkultura dokáže vyslovit naše nejniternejší pocity.

Největší slabinou románu se tak zdánlivě může jevit Nichollsovo neuvěřitelně lehké pero, díky němuž *Jeden den* často působí plošeji, než ve skutečnosti je. ■

PAVEL TUREK

Definitivně vím: Japonci jsou jiní

AMÉLIE NOTHOMBOVÁ: ANI EVA, ANI ADAM

Přeložila Šárka Belisová. Mladá fronta, 176 stran

Francouzsky píšící Belgičanka Amélie Nothombová (1967) debutovala roku 1992 románem *Vrahova hygiena* v pařížském nakladatelství Albin Michel. Od té doby tuto značku rok co rok zásobuje novým titulem. *Vrahova hygiena* byla do češtiny přeložena před deseti lety, postupně u nás následovalo vydání šesti dalších próz, nejnověji románu *Ani Eva, ani Adam*. Ten patří k prózám, v nichž Nothombová zúročuje své zkušenosti s Japonskem, kde strávila prvních pět let života a později se do země vycházejícího slunce načas vrátila. Z autorčiny japonské linie je nejproslulejší román *Strach a chvění* (1999, česky 2004), v němž vycházela ze svých děsivých zážitků v jedné japonské firmě, v jejíž pracovní hierarchii se propadla až na místo uklízečky záchodů. Román *Ani Eva, ani Adam* (2007) se Strachem a chvěním úzce souvisí, částí děje se obě díla překrývají.

Ale zatímco *Strach a chvění* se soustředí výhradně na pracovní běh, novější román pojednává o soukromí téže hrdinky a pracovní anabázi pouze stručně zmiňuje.

Děj neskrývaně autobiografického textu vyprávěného v ich-formě – hrdinka nese autorčino jméno, na konci románu se Nothombová zcela konkrétně rozepisuje o počátku své spisovatelské dráhy – se odehrává na přelomu 80. a 90. let převážně v Tokiu. Amélie tam chce zakotvit. Přihlásí se na studijní jazykový pobyt a zároveň v inzerátu nabízí výuku francouzštiny. Ozve se Rinri, muž o rok mladší než ona, syn z výtečně situované rodiny. On se do ní zamiluje, Amélie k bezelstnému studentovi cítí silnou náklonnost. Jejich milostný fyzický život autorka drží v cudných náznacích. Zato Nothombová barvitě, někdy přímo neodolatelně líčí všemožné karamboly vyplývající z civilizační jinakosti.

Její román v tomhle ohledu, podobně jako *Strach a chvění*, vydá za několik teoretických spisů o kulturní různosti.

Při publikační frekvenci, jakou Nothombová vykazuje, není divu, že její díla kvalitativně dost kolísají. *Ani Eva, ani Adam* však patří k jejím šťastným knihám, napsaným bez mondénnosti, k níž autorka inklinuje. Zřejmě časový odstup, s nímž Nothombová svůj někdejší zvláštní milostný vztah a své osudové volby nahlédla, jí umožnil být velmi osobní, a přitom nad věcí; je zde soucitná i vtipná. Naprosto vynikající pak jsou partie, v nichž se rozepisuje o svých výstupech do hor, kdy s nebývalou intenzitou vnímá své tělo a současně zažívá v krajině až metafyzické stavy. A konec toho románu je vysloveně jímavý. Dobrá kniha o cestě k sobě. ■

JOSEF CHUCHMA

Autor je redaktorem MF Dnes.

Peklo plné papežů

ROBERT OLEN BUTLER: PEKLO

Přeložil Miroslav Jindra. Plus, 254 stran

Robert Olen Butler (66), nositel Pulitzerovy ceny za povídky o vietnamské komunitě v USA, má na svém kontě už ke dvacitce titulů, z nichž každý je co do obsahu i stylu radikálně jiný než ty ostatní. A přesto se více než jako spisovatel proslavil jako muž, kterému v roce 2007 utekla manželka s mediálním magnátem, majitelem CNN a TBC Tedem Turnerem. V této souvislosti se Butlerovo jméno objevovalo nejen v bulváru, ale také v rádoby seriózních zpravodajstvích. Ne náhodou je tedy Hatcher McCord, hrdina jeho prózy nazvané *Peklo* a situované téměř výhradně tamtéž, hlavním moderátorem večerních televizních zpráv. A to jak v pozemských Spojených státech, tak ve všemi možnými historickými, skutečnými i fiktivními postavami přetékaném peklu, kde se ke svému překvapení jednoho dne ocitne.

Od McCordových bývalých manželek přes celebrity až po papeže, skončili tam

demokraticky všichni. Jak předvídatelně naivní George W. Bush, který čeká na Usámu před pekelným Domem panen, tak Clinton, podle kterého je Satan republikán, nebo jeho lepší polovička Hillary, podle níž Bill vyhrál volby jen díky konzumaci cheeseburgerů, čímž se připodobnil běžnému lidu. Ze světa písemnictví je zase rozkošně zparodována například chlapácká image Ernesta Hemingwaye včetně jeho tvorby a Satanovými nohsledy nejsou nikdo jiný než Hitler a Stalin. V Butlerově divoké představivosti víří vše od genocidy po únavné manželské hádky, přičemž nikdo nevyvázne bez trestu. Muka z největších přitom představuje moderní technický pokrok, a taková starozákonní královna Jezabel je tudíž odsouzena navěky pátrat po tom, jak se píšou e-maily.

Kdykoli se v Pekle vynoří vážná otázka typu, zda je lidská mysl svobodná nebo

zda je i Satan vševědoucí, obratem ji shodí třeba parodie na psychoanalýzu. Podle Butlera má totiž i Satan problémy se svým otcem a s tím, co nazývá „Tátovou zasranou svatou vůlí“. Označit cokoli jako ústřední myšlenku proto není zrovna snadné. Možná je jí hříšná přirozenost lidstva, která je ovšem finálně mnohem zábavnější než izolace dokonalosti v Nebi.

Spíše než dobře vystavěný román se zápletkou připomíná *Peklo* volně propojenou řadu různě vtipných epizod s různě satirickým zabarvením. Některé narážky čtenáři neznajícím detailně americké reálie, světovou literaturu a Bibli nutně uniknou a někdy by se autor měl prostě krotit. Byť tedy Butler svým *Peklem* patrně aspiroval na víc, v konečném efektu nabízí inteligentní odpočinkovou knihu na víkend. ■

HANA ULMANOVÁ

Autorka je amerikanistka.